

Kontaktinformasjon til forlag og forfattere står i pressemappe 2020 på www.brageprisen.no

Ytterligere opplysninger fås ved henvendelse til:

- Siri Ekestad Bauge, daglig leder, 40 89 03 15
- Kari Marstein, Bragerådets leder, 415 29 707

Vinnerne av Brageprisen 2020

Årets Bragepriser ble delt ut av kulturminister Abid Raja torsdag 26. november i en heldigital og forkortet versjon på Facebook.

Skjønnlitteratur

Tittel: Jeg foreslår at vi våkner

Forfatter: Beate Grimrud

Forlag: Cappelen Damm

Årets vinner av Brageprisen skjønnlitteratur rommer alt man håper skal befinne seg mellom to permer når man åpner en ny bok. Vinnerromanen er rett og slett et overflødigshorn av skarpe formuleringer, presise observasjoner, svimlende filosofiske tanker og vilter fantasi.

Romanen har en egenartet fortellerstil der den nærmest flagrer hit og dit med uventede tankesprang og originale assosiasjoner uten å miste realitetene av syne. Fortellerstilen skaper en livlig stemning, og en vellykket kontrast til den mørke krefthistorien. Forfatteren har velutviklet sans for humor, og boken er fylt med kvikke replikker og spontane betraktninger, noe som gjør den til en litterær lesefest.

Romanens hovedperson får vite at hun har kreft, og skildringene av eksistensielle rystelsene som kommer i kjølvannet av å få en slik sjokkbekjeding er preget av klokskap og innsikt. Forfatteren skriver åpenhjertig og usentimentalt om prosessen fra syk til potensielt frisk, med et livsbejaende holdning som gir språket en særegen kraft.

I denne nyskapende vinnerromanen finnes ingen vanntette skodd mellom realisme og eventyr, og det føles helt naturlig å ha selskap av de to følgesvennene, rotta og reven, som konverserer om livets små og store spørsmål mens historien går sin gang.

Vi skulle så gjerne fått anledning til å følge dette unike og fantastiske forfatterskapet i mange år fremover, men slik gikk det dessverre ikke. Vi er derfor svært glade for å kåre *Jeg foreslår at vi våkner* av Beate Grimrud som døde tidligere i år til vinner av årets Bragepris for skjønnlitteratur. Romanen er et høydepunkt i et originalt forfatterskap med solide, slitesterke bøker som fortjener et langt liv.

Sakprosa

Tittel: Verden på vippepunktet

Forfatter: Dag O. Hessen

Forlag: Res Publica

Vinneren har flere sakprosautgivelser bak seg, og er en svært god formidler med evne til å opplyse og underholde. Språket flyter lett både i framstillinger av tyngre teoretisk stoff og i lettere anekdoter, sammenligninger og eksempler. Boka får bred appell gjennom en vellykket balansegang mellom ulike syn.

Den sammenfatter og tilgjengeliggjør et komplekst felt samtidig som den nyanserer den polariserte politiske debatten.

Det hele gjøres med vitenskapelig forankring og respekt for meningsmotstanderne. Boka er tankevekkende og ytterst aktuell, og er skrevet med et uttrykkelig ønske om å engasjere sitt publikum og inspirere til handling.

Årets vinner av Brageprisen i kategorien sakprosa er Dag O. Hessen med *Verden på vippepunktet*.

Åpen klasse: Nyttbøker voksne og barn/ungdom

Tittel: Den store klimaguiden

Forfatter: Thomas Horne

Forlag: Forlaget Press

Det er mye som er nyttig. Blant årets nominerte til Brageprisen i kategorien Nyttbøker var det mange gode bøker om alt fra nyttige ullplagg til nyttige læringsteknikker. Men noen ting er nyttigere enn andre. Årets vinner i denne kategorien viser leseren hvilke effekter store og små valg i hverdagen har på klimaet.

Selv om mange gjør små ting i hverdagen for å leve litt grønnere, som å pante flasker og ta sykkelen til jobb, trosser vi kanskje likevel flyskammen og unner oss en oval helg i New York. For hvilke konsekvenser får det, egentlig? Alle setter igjen et klimaavtrykk, men hvordan ser det ut?

Årets vinnerbok løser nesten tusen små og store klimaregnestykker. Svarene viser oss hvilke klimavalg vi kan ta i hverdagen som kommer kloden til nytte. Er det noe poeng i å bytte ut dieselbilen med en stor Tesla? Bør folk slutte å spise kjøtt? Hvilke klær er det ansvarlig å kjøpe? Slike spørsmål skaper ikke bare en bevissthet, men ansvarliggjør også.

Ordet klimaregnestykke er ikke så pirrende i seg selv. Kanskje ser en for seg lange tallrekker i grå, uleselige tabeller, og side på side med detaljert tekst. Slik er det ikke løst i årets vinnerbok. Analysearbeidet bak utregningene er stort og komplisert, men boken er tilgjengelig og lett å lese. Kombinasjonen av presist språk og svært gode illustrasjoner og grafikk gjør boken engasjerende. Skal vi kunne ta gode, opplyste valg som kan bidra til å gi neste generasjon en sunn klode å vokse opp på, trenger vi det engasjementet.

I en tid der temperaturen på kloden stiger i takt med havet, kan en bok knapt bli nyttigere enn dette.

Prisen går til Thomas Horne for *Den store klimaguiden*!

Barne- og ungdomsbøker

Tittel: Hva skjedde egentlig med deg?

Forfatter: Jenny Jordahl

Forlag: Cappelen Damm

Vinneren i kategorien barne- og ungdomslitteratur behandler alvorlig problematikk og gjør inntrykk på leseren. Likevel er den lett å lese og viser stor omsorg for – og tillit til – barneleseren. Årets vinnerbok er en viktig bok som engasjerer gjennom flere sanser: Den presise dialogen mellom personene illustreres av levende tegninger, og er intens i både form og innhold. Tydelig fargebruk, ordløse oppslag og en visuell framstilling av hovedpersonens indre forsterker de ulike følelsene hennes.

Det er en veletablert forfatter og illustratør som er årets prisvinner – med en bok som lar oss komme tett på et barn med spiseforstyrrelser. Gratulerer til Jenny Jordahl med Brageprisen for den grafiske romanen *Hva skjedde egentlig med deg?*

Hedersprisen 2020

Dag O. Hessen

Brages hederspris tildeles en person eller institusjon som i kraft av sin gjerning som forfatter, oversetter eller i en annen rolle har bidratt til å øke utbredelsen av eller forståelsen for litteratur, eller til å høyne kvaliteten på norsk skriftkultur.

Årets prisvinner er en viktig stemme i norsk offentlighet, og har i flere tiår bidratt til å bygge en bro mellom vitenskap og allmennhet.

For å kunne videreutvikle et demokrati bygget på kunnskap, kritisk refleksjon og medvirkning, er vi som samfunn avhengig av at akademisk ansatte ved våre universiteter og høyskoler formidler sin forskning på måter som oppleves tilgjengelige for resten av befolkningen. I en tid der vi får overflod av informasjon, ønsker Brageprisen i år å fremheve hvor avgjørende det er at vi har kompetente forfattere som evner å skille mellom fakta og «fake» og som skriver bøker basert på vitenskapelige og kildekritiske metoder. Årets hedersprisvinner representerer i forbilledlig grad en slik virksomhet gjennom faglig tyngde og personlig entusiasme.

Dagens akademiske regime belønner forskningsorienterte publiseringer på engelsk i spesialiserte fagtidsskrifter. Likevel klarer årets hedersprisvinner å kombinere en posisjon som ener innen sitt snevrere fagfelt med engasjerende formidling av et bredere fagstoff til et norsk allmennpublikum. Dette er popularisering av vitenskap på sitt aller beste.

Hedersprisvinneren har siden debuten som sakprosaforfatter på slutten av 1990-tallet utgitt i gjennomsnitt én bok hvert år, rettet mot ulike målgrupper og i samarbeid med en rekke forlag. Temaene har vært varierte, men har gjennom forskjellige innfallsvinkler kretset rundt brennbare og aktuelle områder som biologi, klima, miljø og filosofi. I 2020 har prisvinneren utgitt to bøker som viser spennet i hans formidlingsiver: én faktabok for barn om insekter og småkryp, og én bok om klimasaken, der han appellerer til oss alle om å bidra til at verden vipper ned på riktig side i en utfordrende tid. Som NRK sa i sin anmeldelse av sistnevnte bok: «Gi oss flere (...) slike bøker, og flere slike professorer.»

Årets hederspris går til Dag O. Hessen.